

5.2.2025

Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: HE 197/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Helen Oy:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta. Helen Oy kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Helen Oy kannattaa hallituksen esitykseen kirjattuja päätavoitteita parantaa asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille, lisätä sähkömarkkinoiden joustoa ja edistää toimitusvarmuuden ylläpitoa.

Helen Oy pitää tärkeänä, että lakiin kirjattu sääntely olisi mahdollisimman tarkoituksenmukaista ja rajautuisi vain välttämättömään asiakkaille tulevien hyötyjen maksimoimiseksi ja toimijoille aiheutuvien kustannusten minimoimiseksi. Pidämme hyvänä, että tarkemmat säädökset yhteislaskutuksen käytännön toteuttamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella ja Energiaviraston määräyksillä. Helen Oy esittää hallituksen esityksestä seuraavia huomioita ja täsmennyksiä:

105 i § - Yhteislaskutus

Helen Oy kannattaa esitykseen kirjattuja yhteislaskutuksen pääperiaatteita. On tärkeää varmistaa, että yhteislaskutus toteutetaan tavalla, jossa myyjän ja jakeluverkonhaltijan vastuut ja oikeudet ovat selkeät ja tasapuoliset.

Helen pitää esitettyä mallia toteuttamiskelpoisena. Helen Oy pitää hyvänä, että yhteislaskutus ei tarkoittaisi luopumista erillisistä sähköntoimitusta ja -jakelua koskevista sopimuksista. Asiakkaalla olisi jatkossakin erilliset sopimukset sähköntoimituksesta ja -jakelusta, mutta sähköön vähittäismyyjä toimisi yhteyspisteenä laskutusasioissa asiakkaan niin valitessa. Toimijoiden riskin pienentämiseksi on hyvä, että asiakkaan tilitykset ja myös mahdollinen luottotappio jaetaan vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan saatavien suhteessa.

Tarkemmat määräykset tulee valmistella alan toimijoiden myötävaikutuksella ja toteuttaa alemman asteisissa säädöksissä siten, että yhteislaskutuksen järjestämisen, asiakaspalvelun ja perintätoimien aiheuttamat kustannukset jakautuvat tasan vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden kesken.

Helen Oy:n muutosehdotus:

Helen Oy pitää esitykseen kirjattua yhteislaskutuksen ja kuormanohjauksen käyttöönoton voimaantuloaika, 1.9.2026 liian nopeana, koska se ei anna tarpeeksi aikaa resurssitarpeiden uudelleen arvioimiseen, järjestelmämuutosten huolelliseen tekemiseen ja käyttöönottoon.

Esitämme sen vuoksi, että *voimaantuloa lykätään vuodella alkamaan vasta 1.9.2027.*

5.2.2025

105 k § - Yhteislaskutettavan saatavan perintä

Esityksen mukaan vähittäismyyjä tai sen lukuun toimiva taho vastaa 103 §:ssä tarkoitettua sähkönjakelua tai sähköntoimitusta koskevasta katkaisuvaroituksesta. Vähittäismyyjän laiminlyönti jakelumaksujen osuuden tilittämisestä jakeluverkonhaltijalle loppukäyttäjistä riippumattomasta syystä ei esityksen mukaan muodostaisi 102 tai 103 §:ssä tarkoitettua perustetta sähkönjakelun keskeyttämiselle.

Vähittäismyyjän olisi ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle loppukäyttäjän maksulaiminlyönneistä. Koska yhteislaskutuksessa jakeluverkonhaltijalla ei olisi suoraa mahdollisuutta seurata loppukäyttäjän maksujen suoritusta, turvattaisiin ilmoitusvelvollisuudella jakeluverkonhaltijan mahdollisuutta ennakoida mahdollisia maksuviiveitä. Ilmoitus olisi perusteltua toteuttaa Datahubin kautta, jolloin loppukäyttäjien tietosuoja olisi esimerkiksi vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan välistä sähköpostiviestintää paremmin turvattu.

Edelleen esityksen mukaan, mikäli loppukäyttäjä laiminlyö jakeluverkonhaltijan maksut, on sähkön vähittäismyyjän toimitettava sähkönjakelusta katkaisuvaroitus ja edelleen ryhdyttävä katkaisutoimiin § 103 mukaisesti, mikäli saatavia ei makseta.

Helen Oy:n mielestä on tärkeää, että osapuolten oikeudet ja velvollisuudet turvataan tilanteessa, jossa sekä loppukäyttäjä laiminlyö maksuvelvoitteitaan että vähittäismyyjä laiminlyö sähkönjakelun varoitus- ja katkaisutoimenpiteiden tekemisen.

Helen Oy:n muutosehdotukset:

Esitämme lisättäväksi, että mikäli vähittäismyyjä laiminlyö varoitus- ja katkaisutoimenpiteiden tekemisen, on jakeluverkonhaltijalla oikeus toimia varoitus- ja katkaisutoimissa itsenäisesti.

Vähittäismyyjän tilityksistä jakeluverkonhaltijalle ei ole tarkoituksenmukaista säätää lain tasolla, vaan siihen voidaan ottaa kantaa alemman asteisissa säädöksissä, mikä antaisi riittävästi aikaa pohtia tarkoituksenmukaisinta ratkaisua.

HELEN OY

Anu-Elina Hintsa
Johtaja
Asiakkuus ja palvelut

Maiju Westergren
Johtaja
Vastuullisuus- ja yhteiskuntasuhteet